

INWESTYCJE W GMINIE TOKARNIA W RAMACH FUNDUSZY UNIJNYCH

ŁUKASZ WOJTASIK

Abstrakt

Niniejsza praca porusza zagadnienie funduszy Unii Europejskiej realizowanych w gminie Tokarnia. Tematyka jaka została podjęta w całości poświęcona jest konkretnej jednostce samorządu terytorialnego jakim jest gmina Tokarnia. Dokonano charakterystyki gminy Tokarnia, jej najważniejszych potrzeb. Na wybranych przykładach inwestycyjnych pokazano zasady realizowania funduszy w ramach programów przedakcesyjnych oraz w latach obecnych. Zakończenie stanowi podsumowanie oraz wnioski z funkcjonowania oraz przydatności funduszy unijnych w jednostce jaką jest gmina Tokarnia.

Słowa kluczowe: Tokarnia, fundusze unijne, gmina

Abstrakt

This paper is about European funds in the community Tokarnia. Done characteristics of the most important community needs. On selected examples show the process implementation of EU pre-accession funds and the present funds. At the end of the paper are the conclusions of the implementation of EU funds Tokarnia community.

Keywords: Tokarnia, European funds, community

Charakterystyka Gminy Tokarnia

Gmina Tokarnia umiejscowiona jest w województwie małopolskim, leży na południu powiatu myślenickiego. Powierzchniowo ciągnie się wzdłuż potoku Krzczonówka około 12 km w kierunku wschód - zachód. Natomiast z południa na północ zajmuje około 7 km długości. Ze względu na położenie fizyczne – geograficzne leży na granicy Beskidu Makowskiego i Beskidu Wyspowego, w dolinie rzeki Krzczonówka, która stanowi dopływ Raby. Beskid ten stanowi mocno rozczłonkowany zespół górski w Beskidach Zachodnich. Krajobraz Gminy Tokarnia charakteryzuje się rozległymi i licznymi wnętrzami dolin potoków, które otaczają ściany wzniesień pokryte drzewami. Najwyższe szczyty na obszarze Gminy to m.in. Koskowa Góra, Parszywka, Sołtysia Góra, Kotoń, Groń oraz Łysa Góra. Stoki północne są strome, natomiast te o nachyleniu południowym łagodne. Najwyższe partie wzniesień są zalesione. Szczególną atrakcją dla amatorów wycieczek górskich stanowi masyw Zębalowej. Można tam napotkać aż 17 wrytych na skałach symboli, które oznaczały niegdyś zbójckie trasy, bądź sekretne skarbcie. Położenie nad poziomem morza na obszarze

gminy szacuje się od ok. 360 m n.p.m. (dolina Krzczonówki), do ok. 886 m n.p.m. (Koskowa Góra). Zlewnią rzek i potoków Gminy Tokarnia jest rzeka Raba. Do Gminy Tokarnia przynależą wsie: Skomielna Czarna, Bogdanówka, Tokarnia Krzczonów, Zawadka i Więciórka. Natomiast sąsiadami gminy są: Lubień, Maków Podhalański, Pcim, Jordanów oraz Budzów. Terytorium gminy stanowi 6885 ha, czyli 69 km².

Obszar gminy w 45% zajmują użytki rolne, w sumie liczą 3117 ha, co jest istotne z racji znaczenia dla gminy funkcjonowania funduszy unijnych wspierających rolnictwo. Około 78,5% użytków rolnych stanowią grunty orne tj. 2445 ha, a 21,5% tj. 670 ha użytki zielone. Natomiast struktura gleb wyróżnia się dużą obecnością gleb klas V i VI, stanowią one razem około 68% użytków rolnych¹. Wytwórczość rolna ciągle ma charakter tradycyjny. W gminie przeważa hodowla krów, drobiu i trzody chlewnej, głównie na potrzeby własne, tylko niewielka część przeznaczona jest na sprzedaż (np. mleko). Rzeźba terenu gminy jest wyraźnie niekorzystna dla intensywnej produkcji rolnej i znacznie obniża wartość tutejszych gruntów. Warunki klimatyczne, ukształtowanie powierzchni i niska klasa gruntów powodują, że rolnictwo jest mało opłacalne. Uwarunkowania te nie pozwalają również na wprowadzenie mechanizacji, dlatego wiele prac polowych wykonywanych jest ręcznie, co zdecydowanie podnosi koszty produkcji. Dodatkowym problemem jest zbytne rozdrobnienie gospodarstw oraz przeludnienie agrarne, co wpływa na wysoki wskaźnik bezrobocia ukrytego. Dla znacznej większości gospodarstw główne źródło utrzymania i zarobku stanowi działalność pozarolnicza np. w dziedzinie usług, w pracach budowlanych nie tylko w kraju, ale i za granicą. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje Spółdzielnia Producentów Mleka Groń, która zajmuje się skupem mleka od okolicznych rolników. Sytuacja finansowa rolników uległa poprawie po wejściu Polski do Unii Europejskiej i możliwości korzystania z dopłat bezpośrednich. Szansą dla osób prowadzących działalność rolniczą wydają się być również ekologiczne gospodarstwa. Na rok 1999 zarejestrowanych było 326 podmiotów gospodarczych w gminie. Ostatnie lata odznaczyły się gwałtownym rozwojem handlu, zakładów stolarskich oraz transportu towarowego. Na obszarze gminy funkcjonują firmy usługowe oraz zakłady rzemieślnicze, nie ma natomiast większych zakładów przemysłowych. Szczególnymi terenami pod inwestycje stały się doliny potoków Bogdanówka i Więcierza oraz rzeki Krzczonówki. W dominującej części obszary zainwestowane wykorzystane zostały do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, czy zagrodowej. Zajmują one ok. 5% całkowitej powierzchni gminy².

Tokarnia to rozwijająca się gmina posiadająca dobrze działającą infrastrukturę techniczną. Przeważnie gospodarstwa podłączone są do lokalnej linii wodociągów oraz sieci gazowej, coraz więcej gospodarstw posiada ogrzewanie gazowe. Ponad 60% mieszkańców gminy posiada telefony stacjonarne. Na dzień dzisiejszy na obszarze gminy zlokalizowany jest jeden nadajnik telefonii komórkowej.

Na terytorium gminy działają liczne instytucje prowadzące i zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców w zakresie życia społecznego i kulturalnego. Są to przede wszystkim struktury o funkcjach publicznych w dziedzinach: kultury, ochrony zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji, opieki społecznej oraz instytucje komercyjne, które działają zgodnie z regułami rynkowymi. Najważniejszy cel gminy stanowi rozwój turystyki, szczególnie agroturystyki, czemu sprzyja duża lesistość terenu (ok. 47%; pewne utrudnienie w pieszej penetracji lasów stanowi rozczłonkowanie dolinami).

¹ Charakterystyka Gospodarcza Gminy Tokarnia [w:] <http://www.tokarnia.info.pl> (data dostępu: 04. 04. 2015).

² Charakterystyka Gospodarcza Gminy Tokarnia [w:] <http://www.tokarnia.info.pl> (data dostępu: 04. 04. 2015).

Wykorzystanie Funduszy Unijnych w Gminie Tokarnia w latach 2007 – 2015

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ustanowiło, że województwo małopolskie w latach 2007 – 2015 otrzyma łączną wartość 2 583 720 mln EUR w ramach realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 15. Kwota dofinansowania z Unii Europejskiej wynosi ok. 2 152 840 mln EUR i obejmuje środki pochodzące z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Narodowej Strategii Spójności. Szacuje się, że udział środków krajowych wynosi 430 880 tys. EUR³. W latach 2007 – 2013 z funduszu Narodowej Strategii Spójności do Małopolski na różnorodne koncepcje zostanie przeznaczonych 1 792 280 mln EUR. Suma obejmuje alokację na regionalny komponent Program Operacyjny KL oraz Regionalny Program Operacyjny (RPO). Na finalizację RPO Małopolska uzyskała przeszło 1 290 270 mln EUR. Natomiast z regionalnego komponentu PO KL rozporządzać będzie sumą 502 010 tys. EUR. Przeprowadzane będą również projekty z innych krajowych programów operacyjnych. Do katalogu podstawowych projektów indywidualnych dla PO Innowacyjna Gospodarka oraz PO Infrastruktura i Środowisko jest wpisanych 39 planów. Na liście rezerwowej umieszczono ich 32. Natomiast, co do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wyłącznie Minister (odpowiedzialny za sprawy rozwoju wsi) drogą rozporządzenia rozdziela środki przeznaczone na wykonanie zatwierdzonych wcześniej akcji programowych na województwa. Na mocy przyjętego przez MRiRW podziału Małopolska otrzyma ok. 360 560 tys. EUR z Europejskiego Funduszu Rolnego w ramach Rozwoju Obszarów Wiejskich. Fundusze te ulegną rozszerzeniu po przeprowadzeniu przez MRiRW podziału dotacji między regiony na zarządzanie agrarnymi zasobami wodnymi⁴. Łącznie z Regionalnego Programu Operacyjnego jak również z PO Kapitału Ludzkiego pomoc wynosi 2 152 840 mln EUR. W ramach owej kwoty należy wyróżnić kilka projektów, które przedsięwzięto dla Gminy Tokarnia. Jednym z nich jest kompleksowy program utrzymania niezanieczyszczonych wód zlewni Raby tuż od źródła, aż do zapory mieszczącej się w Dobczycach. Wiąże się to z potrzebą uporządkowania gospodarki ściekowej na obszarach Gmin: Mszana Dolna, Wiśniowa, Niedźwiedź, Tokarnia, Pcim, Raba Wyżna. Wartość projektu w całości wynosi 534 100 tys. EUR, przy czym suma dotacji ze środków Unii Europejskiej to 317 800 tys. EUR, co stanowi ponad połowę wszystkich kosztów⁵. Koncepcja będzie wykonywana w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013.

Inwestycje finansowane w ramach funduszy europejskich w Gminie Tokarnia

Budowa kanalizacji sanitarnej

Najważniejszą i największą z inwestycji w Gminie Tokarnia jest budowa kanalizacji we wsiach Bogdanówka i Skomielna Czarna, głównie w celu ochrony przed zanieczyszczeniami Zbiornika Dobczyckiego. Według Małopolskiego Programu Operacyjnego ów projekt wyznaczony jest w Osi Priorytetowej 7: infrastruktura ochrony środowiska, działanie 7.1: gospodarka wodno – ściekowa. Natomiast, co do rodzaju projektu zakłada on budowę lub modernizację urządzeń do oczyszczania oraz odprowadzania nieczystości w aglomeracjach uwzględnionych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków. Całkowita jego wartość wynosi 7 471 642. 42 zł, przy czym koszty kwalifikowane wynoszą 6 092 530. 42 zł (VAT jest niekwalifikowany), natomiast kwota dotacji to 4 264 771. 29 zł. Prace rozpoczęły się dnia 4 maja 2010 roku, zaś jego planowany termin rzeczowego i finansowego zakończenia to 31 grudnia 2012 roku.

³ Wszelkie materiały jak i informacje jakie posłużyły do napisania rozdziału III, zostały zaczerpnięte z Gminy Tokarnia w formie projektów, planów, omówień, zestawień, statystyk etc.

⁴ Fundusze unijne dla województwa małopolskiego w latach 2007-2015 [w:] <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl> (data dostępu: 13.04.2015).

⁵ Zapytanie nr 618 do ministra rozwoju regionalnego oraz ministra środowiska: <http://orka2.sejm.gov.pl> (data dostępu: 04.04. 2015).

Przed rozpoczęciem budowy kanalizacji stan sanitarny gospodarki wodno-ściekowej w miejscowości Tokarnia nie odpowiadał standardom higieniczno-sanitarnym oraz ekologicznym, a zwłaszcza stanowił zagrożenie dla czystości wód Krzczonówki i Zbiornika Dobczyckiego. Przyczyną był zbyt niski stopień skanalizowania gminy, który wynosił zaledwie 2.32%. Na terenie gminy znajduje się jedynie 9,4 km sieci kanalizacyjnej. W tej chwili funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków – Tokarnia 1. Nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w zlewni powyżej obszaru gminy pogarsza jakość wody potoku Krzczonówka, który wpływa bezpośrednio do Raby, a dalej do Zbiornika Dobczyckiego – będącego głównym ujęciem wody pitnej m.in. dla Krakowa. Dlatego też, tak kluczowe znaczenie ma uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Tokarnia – poprzez budowę ponad 13 km sieci kanalizacyjnej, w bezpośredni sposób przyczyniającej się do poprawy stanu wód Zbiornika Dobczyckiego. W chwili obecnej w Zbiorniku tym ma miejsce rozprzestrzenianie się glonów wydzielających substancje toksyczne. Z tego oto powodu dochodzi do obniżania standardów życia mieszkańców gminy. Osoby mieszkające na obszarach nieskanalizowanych mają gorsze warunki bytowe. Dużymi problemami były trudności z oszacowaniem ilości wytwarzanych ścieków na obszarach nieskanalizowanych, brak spójnej gospodarki wodno-ściekowej oraz niebezpieczeństwo jej zaburzeń. Ponadto, sytuacja ta świadczyła o niespełnianiu norm europejskich w zakresie infrastruktury wodno – kanalizacyjnej.

W ramach projektu zostanie wybudowane ok. 13,9 km sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bogdanówka i Skomielna Czarna. Cel główny został sformułowany następująco: „Poprawa stanu środowiska naturalnego, (a w szczególności wód Zbiornika Dobczyckiego, stanowiącego ujęcie wody pitnej) poprzez wspieranie działań związanych z rozbudową infrastruktury wodno-ściekowej na terenie Gminy Tokarnia”. Ten priorytet zostanie osiągnięty poprzez:

- ulepszeniu działania systemu oczyszczania nieczystości na obszarze Gminy Tokarnia,
- poprawę sytuacji sanitarnej i zażegnanie zagrożeń nieszczelności zbiorników, czy wycieku nieczystości poprzez usunięcie zbiorników przydomowych i odprowadzanie ich do oczyszczalni,
- polepszenie stanu wód głębinowych oraz powierzchniowych, głównie dzięki wprowadzaniu oczyszczonych ścieków do odbiornika, zwłaszcza poprawę stanu wód w potoku Krzczonówka oraz Zbiorniku Dobczyckim,
- zmianę na lepsze jakości bytu mieszkańców Gminy dzięki zapewnieniu dostępu do rozwiniętej infrastruktury technicznej,
- rozwój turystyki w gminie, dzięki zachowaniu walorów naturalnych,
- eskalację atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminnego.

Inwestycje w ramach projektów Rozwój Obszarów Wiejskich

Jednym z najistotniejszych problemów determinujących poziom rozwoju społeczno – gospodarczego województwa małopolskiego jest zróżnicowanie przestrzenne w rozwoju pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi. W wyniku wieloletnich zaniedbań i braku odpowiednich funduszy dostęp do podstawowej infrastruktury społecznej w małopolskich wsiach jest znacznie ograniczony, co bezpośrednio wpływa na jakość i warunki życia. Ważną kwestią na terenie Gminy Tokarnia był ograniczony dostęp do infrastruktury sportowej, która – zarówno szkolna (boiska sportowe, sale gimnastyczne) jak i ogólnodostępna (boiska trawiaste) –wymagała rozbudowy i modernizacji. Nieodpowiednio przystosowana infrastruktura sportowa stanowiła o braku dobrych warunków do prowadzenia zajęć w – f w szkole, imprez kulturalnych bądź uroczystości szkolnych, sportowych zajęć pozalekcyjnych, znikomej możliwości organizowania wewnątrzszkolnej i międzyszkolnej rywalizacji sportowej. Dużą sumę funduszy unijnych przeznaczono na zakup odpowiedniego sprzętu sportowego. Ważnym zagadnieniem było także wyposażenie budynku w następujące instalacje wewnętrzne: centralne ogrzewanie, ciepła woda użytkowa, wentylacja mechaniczna, zimna woda, kanalizacja sanitarna oraz elektryczna.

Projekty, które są przedmiotem niniejszej analizy należą do programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Inwestycje objęły swoim zasięgiem budowę, przebudowę, rozbudowę i modernizację takich obiektów jak: szkoły i przedszkola wraz z salami gimnastycznymi, obiekty sportowe i rekreacyjne. W ramach infrastruktury społecznej, w tym edukacyjnej i sportowej, zrealizowano plan budowy sali gimnastycznej i modernizację boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 2 w Tokarni. Bezpośrednim celem konceptu było ułatwienie i poszerzenie dostępu dzieci i młodzieży, jak również osób dorosłych z obszarów wiejskich do nowoczesnej infrastruktury sportowej na europejskim poziomie. Natomiast długookresowym założeniem projektu jest podniesienie warunków i jakości życia mieszkańców, co przyczyni się do wzrostu poziomu cywilizacyjnego oraz potencjałów społecznego i gospodarczego na wsi. Dzięki przedmiotowej inwestycji wzrośnie liczba osób korzystających z obiektów sportowych w Gminie Tokarnia. Całkowita wartość projektu wyniosła 2 499 544. 89 zł, przy czym koszty kwalifikowane to 2 499 544.89 zł, zaś kwota dotacji 1 149 681. 42 zł. Sala gimnastyczna została już oddana do użytku, była ona jednym z pierwszych działań wykonywanych w ramach przyznania środków unijnych na lata 2007 – 2015.

Kolejnym z projektów w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest modernizacja centrum wsi Krzczonów, jako działanie realizowane pod hasłem „Odnowy i rozwoju wsi”. Głównymi założeniami były poprawa estetyki miejscowości Krzczonów oraz funkcjonalności terenu przykościelnego, poprzez odnowę parkingu. Zakładał stworzenie bezpiecznych warunków i komfortu mieszkańcom oraz turystom przebywającym na terenie wsi dzięki oświetleniu drogi w miejscach o szczególnym znaczeniu. Toteż wybudowano nowe oświetlenie na czterech odcinkach:

- granica miejscowości Krzczonów – os. Spyrki – długość 567 m,
- przy osiedlu Morgi – długość 395 m,
- na odcinku od OSP do os. Korzenie – długość 633 m,
- zjazd na cmentarz do os. Proszkowce – długość 722 m.

W ramach projektu wykonano również modernizację parkingu przy Kościele Parafialnym oraz chodnika wzdłuż drogi powiatowej na odcinku przylegającym do parkingu. Parking przeznaczony jest do parkowania 37 samochodów osobowych, z czego dwa przewidziano dla osób niepełnosprawnych. Na odcinku drogi powiatowej przylegającej do parkingu wykonano chodnik z kostki betonowej o szerokości 2 m. Parking ma powierzchnię 812 km². Całkowita wartość projektu wyniosła 257 088. 80 zł, przy czym koszty kwalifikowane to 205 680. 45 zł (VAT jest niekwalifikowany), natomiast kwota dotacji 143 976 zł. Czas realizacji projektu przypadał na okres od 23 lipca 2010 roku do 30 grudnia 2011 roku.

Projekt w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jednym z istotnych projektów Europejskiego Funduszu Społecznego jest „Aktywność szansą na sukces”. Priorytet VII owego konceptu wskazuje na promocje aktywnej integracji społecznej. Natomiast poddziałanie tegoż priorytetu zakłada rozwój i upowszechnianie budowy więzi społecznych przez ośrodki pomocy społecznej. W Gminie Tokarnia plan pozostaje w toku swoich prac, a czas jego finalizacji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) przypada na okres od 1 kwietnia 2010 roku do 31 grudnia 2012 roku. Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie całkowity koszt realizacji koncepcji na lata 2010 – 2012 wynosi 313 054. 85 zł, z czego wnioskowana dotacja wynosi 269 321. 09 zł., a wkład własny 43 733. 76 zł.

Projekt „Aktywność szansą na sukces” jest zgodny z politykami wspólnotowymi, np. polityką równości szans (przyczynia się do wyrównania szans na rynku pracy) oraz z polityką rozwoju lokalnego (przyczynia się do zmniejszenia zagrożenia wykluczenia społecznego – przywrócenie zdolności lub możliwości zatrudnienia osób wykluczonych).

Ponadto, plan zakłada aktywizację społeczeństwa, podniesienie kompetencji w zakresie poruszania się na rynku pracy, a także kwalifikacji zawodowych stwarzających szanse uzyskania zatrudnienia dla 44 osób z terenu Gminy Tokarnia. Cele szczegółowe przedstawiają się następująco:

- nabycie/podniesienie kompetencji społecznych uczestników projektu,
- nabycie/podniesienie kompetencji w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- nabycie/podniesienie kompetencji w zakresie opieki i wychowania dzieci,
- nabycie/podniesienie kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach zawodowych,
- rozwój i upowszechnienie form aktywnej integracji,
- rozpowszechnienie pracy socjalnej.

W 2011 roku w projekcie łącznie wzięło udział 17 beneficjentów z terenów Gminy Tokarnia, z czego ukończyło go 15 osób. Były to osoby w wieku od 20 do 59 lat. Osiem z nich było bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myślenicach. Skład osobowy przedstawiał się następująco:

- 3 kobiety bezrobotne,
- 3 kobiety i 2 mężczyźni długotrwale bezrobotnych,
- 9 osób (kobiet i mężczyzn) nieaktywnych zawodowo.

Poziom wykształcenia uczestników:

- podstawowe – 8 osób,
- ponadgimnazjalne – 7 osób,
- pomaturalne – 2 osoby.

Wybór grupy docelowej został dokonany na podstawie wywiadów oraz danych ze Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tokarnia na lata 2007 – 2013. Wynika z niej, że osoby z rodzin wielodzietnych i niepełnych wymagają szczegółowej pomocy ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Rekrutacja uczestników jest prowadzona na początku każdego roku realizacji projektu i przebiega w następujących etapach:

- Etap 1. Przeprowadzenie przez pracowników socjalnych wstępnej diagnozy klientów pomocy społecznej na podstawie posiadanej dokumentacji GOPS,
- Etap 2. Weryfikacja osób spełniających kryteria formalne kwalifikujące ich do projektu,
- Etap 3. Spotkanie pracowników socjalnych z grupą docelową,
- Etap 4. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych,
- Etap 5. Złożenie akcesu do uczestnictwa w projekcie,
- Etap 6. Zawarcie kontraktu socjalnego.

Warto zaznaczyć, iż niewielka część dofinansowania została przeznaczona na akcję promocyjną i informacyjną, która polegała głównie na przygotowaniu plakatów i ulotek, jak również zamieszczeniu materiałów informujących w gazecie lokalnej „Sami o sobie”.

Na bazie sporządzonych raportów można wyróżnić zarówno twarde, jak i miękkie rezultaty projektu. Do twardych efektów należy to, że 15 uczestników:

- ukończyło udział w projekcie,
- uzyskało kwalifikacje niezbędne do skutecznego podjęcia zatrudnienia,
- ukończyło udział w treningu kompetencji społecznych,
- podniosło swoje kompetencje w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych i opieki nad dzieckiem,
- podniosło swoje kompetencje w zakresie umiejętności poruszania się po rynku pracy,
- uzyskało określone kwalifikacje potwierdzone stosownym zaświadczeniem/ certyfikatem,
- zostało objętych kontraktami socjalnymi.

Natomiast rezultaty miękkie zostały sformułowane w wyniku działań narzędzi badawczych, jakimi były wywiady z uczestnikami, ankiety oraz informacje zwrotne. U wszystkich uczestników zaobserwowano:

- nabycie umiejętności praktycznych: zarządzania środkami finansowymi i poruszania się po rynku pracy,
- zwiększenie motywacji do zmiany władnej sytuacji życiowej;
- odkrycie własnych uzdolnień i zainteresowań,
- zwiększenie poczucia własnej wartości i wiary we własne siły,
- zwiększenie motywacji do poszukiwania i podjęcia pracy,
- zwiększenie możliwości uzyskania zatrudnienia,
- zwiększenie umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych.

Wedle szczegółowej charakterystyki projektu „Aktywność szansą na sukces” na 2011 rok na jego urzeczywistnienie wydano kwotę 205 273. 80 zł, z czego dofinansowanie wyniosło 90 567. 10 zł, a wkład własny 14 706. 76 zł. W rozbiciu na poszczególne zadania – zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu – wyróżnia się część „Aktywnej integracji” oraz „Pracy socjalnej” – w ramach której zatrudniony został dodatkowy pracownik socjalny ze środków EFS.

Według zestawienia wniosków złożonych w 2009 roku w ramach PO Kapitał Ludzki przyznano środki unijne na takie programy jak: „Rozwijamy skrzydła!” (zajęcia pozalekcyjne dla dzieci z lokalnej Szkoły Podstawowej), „Laboratorium Kariery” (dla Gimnazjum), „Polsko – Słowackie Lato”, „Mały Europejczyk” (realizatorem było przedszkole w Krzczonowie), „Przedszkole szyte na miarę” (przedszkole w Tokarnii). Niemniej ciekawym konceptem w ramach PO Kapitał Ludzki jest działanie w ramach „Ekoturystyka szansą aktywizacji społeczności lokalnej seniorów”, którego realizatorem jest Gmina Tokarnia. Całkowita wartość projektu wyniosła 49 560. 00 zł, która została przyznana przez fundusz europejski. Natomiast w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich stworzono pomysł „Odnowa wsi”, któremu przydzielono 178 000 zł. Warto zaznaczyć, że większość z tych zamiarów jest rozplanowanych na kilka lat i ich prace są w toku. Fundusze unijne w zakresie wprowadzania tychże zamysłów w życie są niezwykle pomocne, gdyż środki jakie oferują programy unijne stanowią niemal w większości przypadków $\frac{3}{4}$ bądź większą część całych środków. Gmina Tokarnia nie dysponuje zbyt zasobnym budżetem, jednak nie jest również gminą zadłużoną, toteż stopniowe wdrażanie innowacji sprawdza się na tym terenie znakomicie.

Zakończenie

Przystąpienie państwa polskiego do Unii Europejskiej w 2004 roku otworzyło mu drogę do rozwoju i modernizacji. Organizacja europejska otacza opieką finansową swoich członków, aby zrównoważyć ich potencjały polityczne, społeczne oraz gospodarcze. Dofinansowuje państwa, które wymagają znacznego nakładu środków, a ich budżety krajowe nie są w stanie sprostać potrzebom. Unia stawia sobie za cel harmonijną współpracę, dzięki której dochodzi pomiędzy członkami do wymiany na płaszczyznach kultury, czy gospodarki. W związku z przynależnością do organizacji Polska przeżywa nie tylko rozkwit polityczny, kulturalny, ale także dzięki przyznanym dotacjom jest w stanie niwelować wewnętrzne różnice regionalne i bariery w społeczeństwie. Inwestycje na najniższym poziomie samorządu terytorialnego jakim jest gmina wpływa na wzrost zatrudnienia, aktywności zawodowej oraz solidarności lokalnej.

Obecny podział administracyjny kraju pozwala na dotarcie z pomocą do samego źródła problemów. Gmina, jako najmniejsza jednostka podziału terytorialnego, stanowi wspólnotę ludzi dobrze się znających, dbających o dobro lokalnej społeczności i znających swoje najważniejsze potrzeby. Dzięki władzom samorządowym może ubiegać się o pomoc finansową nie tylko od państwa,

ale także o środki w ramach rozmaitych programów unijnych. Fundusze Unii Europejskiej skierowane na cele gminne pozwalają na likwidację zacofania i modernizację w szczególności terenów wiejskich.

Przytoczone projekty i przedsięwzięcia w Gminie Tokarnia, którym przyznano dotacje unijne w ramach rozmaitych programów to tylko część z inwestycji. Dzięki funduszom unijnym gmina wzbogaciła się m.in. o nowe place zabaw, pracownie informatyczne, nowoczesne Internetowe Centra Informacji Multimedialnej, dodatkowe oddziały przedszkolne. Środki unijne wsparły również wiele mniejszych remontów na terenie gminy.

Gmina Tokarnia jest dowodem na to, że Program Operacyjny Kapitał Ludzki jak i Program Rozwoju Obszarów Wiejskich zaowocowały realizacją celów na płaszczyźnie działania jaką jest poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno – gospodarczy, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto zrealizowane projekty na terenie gminy wpłynęły na polepszenie jakości bytu na wsi głównie poprzez zaspokojenie potrzeb zarówno kulturalnych, jak i społecznych oraz promowanie terenów wiejskich.

Bibliografia

1. Boć J., *Prawo administracyjne*, wyd. Kolonia Limited, Wrocław 2007.
2. Borodo A., *Finanse publiczne w świetle regulacji prawnych*, Wydawnictwo Prawnicze LEX, Sopot 1999.
3. Borowiec J., Wilk K., *Teoria i praktyka europejskiej integracji gospodarczej*, Wydawnictwo AE im. Oskara Langego, Wrocław 1997.
4. Brzeziński B., T. Dębowska-Romanowska, M. Kalinowski, W. Wójtowicz, *Prawo finansowe*, Wydawnictwo C.H.BECK, Warszawa 1996.
5. Ciamaga L., Latoszek E., Michałowska - Gorywoda K., Oręziak L., Tejchmann E., *Unia Europejska*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
6. Dziurbejko T., *Integracja europejska. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2002.
7. Firmuga F., *Naruszenie dyscypliny budżetowej przy wykonywaniu budżetów gmin [w:] Finanse komunalne*, Dwumiesięcznik Izb Obrachunkowych, Warszawa 1998.
8. Galster J., Witkowski Z., *Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń 1997.
9. Izdebski H., *Historia administracji*, wyd. Liber, Warszawa 1984.
10. Kawecka-Wyrzykowska E., *Unia Europejska. Przygotowania Polski do członkostwa*, (red.) E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec, Wydawnictwo Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa 2001.
11. Surówka K., *Finanse samorządu terytorialnego w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 1999.
12. Ruszkowski J., Górnicz E., Żurek M., *Leksykon integracji europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
- 13.

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. 1998, nr 155, poz. 1014.).
2. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 140, poz. 984.).

Adresy specjalistycznych stron internetowych:

1. <http://www.pokl.wup-krakow.pl> (data dostępu: 04.04.2012).
2. <http://www.fundusze.malopolska.pl> (data dostępu: 13.04.2012).
3. <http://www.tokarnia.info.pl> (data dostępu: 26.04. 2012).
4. <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl> (data dostępu: 21.04.2012).

Łukasz Wojtasik - członek Koła Naukowego Administracji Autonomicznym Systemem Bezpieczeństwa Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron w Krakowie.